

Se nem smaragd, se nem város...

Mátyási Péter: *Wunderwelt*

Molnár Ani Galéria, 2017. II 24-ig

SCHNELLER JÁNOS

Az elsötétített szobában csak a falakon körbeakasztott, erőteljes színekkel világító lightboxok fénylenek, így belépéskor egy pillanatra meglepődünk, mikor a kemény padló helyett puha, süppedős műfüre érkezünk, és rögtön el is gondolkozunk, hogy vajon a belépés előtt nem kellett volna-e levonnunk utcai cipőnket. Aztán óvatosan mégis továbbsétálunk a dobozok meleg fénykörei felé. A kiállítás tere, az elsötétítés és a műfüves padló puha érzete, a tompa hangok, a titokzatos hangulat áthangolja a néző érzékelését, elválasztva a galéria terét a hétköznapoktól, kizökkentve a látogatót a szokásos galérialátogatói üzemmódból. Tízpontos indítás.

MÁTYÁSI PÉTER:

Mountains II., 2016,
lightbox, 98x128 cm,

a Molnár Ani Galéria jóvoltából

És persze nemcsak a tér, de a képek is szokatlanok. Távolról nézve, felnagyított világító képeslapokként vagy poszterekként hívogatnak élénk színekkel, izgalmas felületekkel, olykor lenyűgöző méretekkel. Ismerősen fénylenek, mintha már láttuk volna őket, de mégsem így, mégsem ugyanezt. Akár giccsek is tűnhetnek első pillantásra, hiszen szépek, vonzók, kellemesek és látszólag közhelyesek – de csak elsőre, hiszen a következő pillanatban már a kíváncsiság kerít hatalmába, az érzés, hogy ez mégsem az, aminek látszik, hogy akkor mi is ez, vizsgáljuk meg! És ahogy közelebb lépünk, úgy járunk, mint Kisvakond és barátai a városban: lassan észrevesszük, hogy egy illúzió áldozatai lettünk, mert a látvány közelről szétesik, és kiderül, hogy a hegy nem is hegy, hanem csak gyűrött nejlonréteg, hogy a meredek, plasztikus sziklafal csak

trükkös, tépett, ráncolt felület, amely sokkal inkább emlékeztet kidobott nejlonzacskókra vagy műtermi hulladéokra, semmint csodás alpesi tájakra.

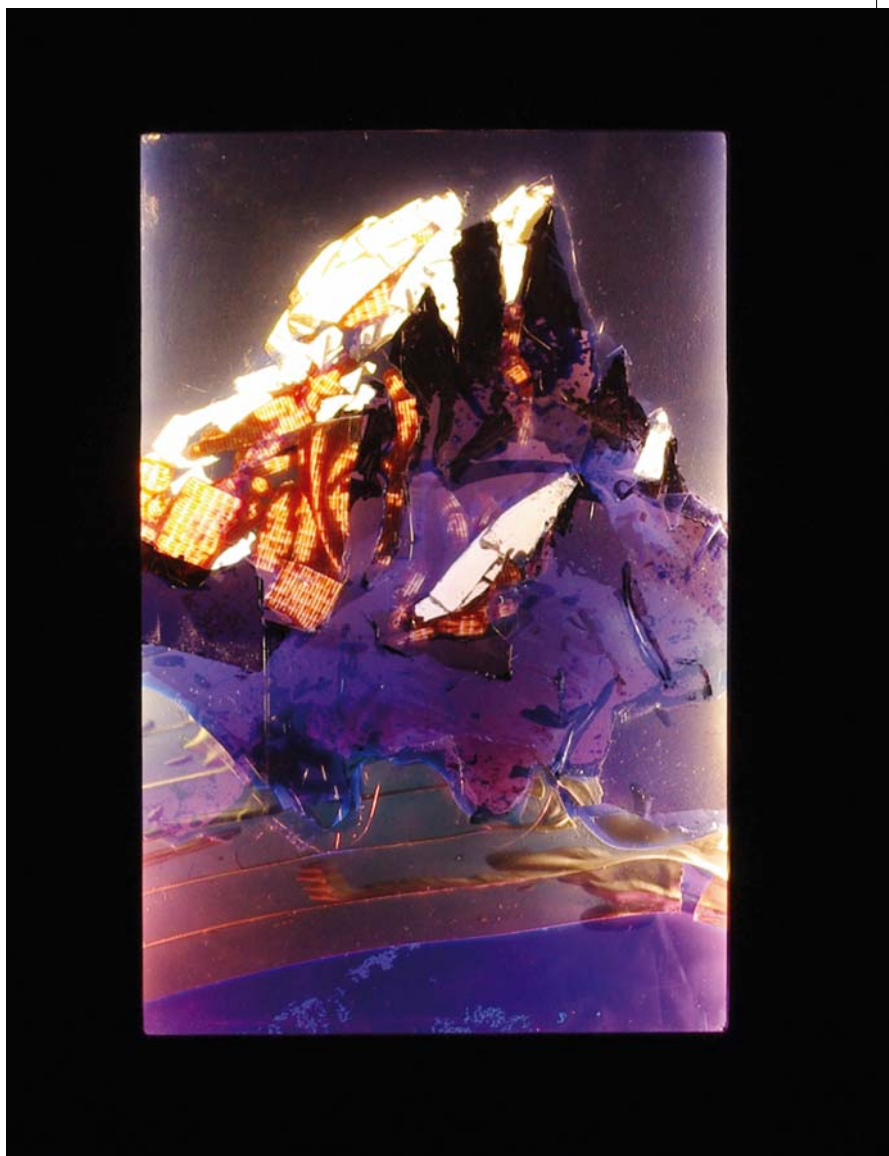
Mátyási Péter művészetében nem ritka a kísérletezés az anyaggal, a szokatlan technikai megoldásokkal, ahogy az inspiráció is gyakran a közös képek tárházából vett emlékekkel foglalkozik, akár csak a művész korábbi sorozatai: a családi diapozitívek felhasználásával készült grafikai lightboxok¹ vagy a kilátótornyokat feldolgozó képeslapok világát idéző sorozat², amelyet egy német művészpáros fotói inspiráltak. De vajon mi kapcsolja össze a Wunderwelt-sorozatot a fenti előzményekkel? Bár formailag, technikailag és megjelenésükben kevés, az intenció és a megközelítés terén azonban számos közös vonást találunk. A kollektív emlékezet képeinek felhasználása, a mesterséges, épített környezet és a természet formáinak konfrontálása (főleg a technikában), valamint a transzparenciával való játékhoz való ragaszkodás vezérfonalként folytatódik a jelen kiállítás anyagában is.

Ezúttal egy 70-es évek végén kiadott *Wunderwelt der Alpen*³ című album illusztrációi indították el az alkotói folyamatot. A korabeli fotók látásmódja, a kissé megfakult színek és az érintetlen természet winckelmanni „csendes nagysága” előtti tisztelgés a mai nézőben egyszerre kelt nosztalgikus érdeklődést a kor iránt, és naivitásával megmosolyogtató érzéseket, ugyanakkor furcsa módon csodálatot is. A fénydobozok képi világa anyagában az érintetlen természet ironikus ellentéte, amely úgy rántja le a leplet az illúzióról, hogy közben meg is őrzi a látvány esztétikájából fakadó kellemes atmoszférát, melyet egy alpesi képeslap látványa vagy a saját utazásaink során lőtt fotóink nézegetése közben érzünk. Mindezt úgy, hogy mindvégig megtartja azt a bizonyos egy lépés távolságot attól, aminek tűnik, így nem válik giccses dekorációvá vagy az ember és a természet kibékíthetetlen ellentétét sulykoló üzenet hordozójává, de nem zárja magát egy privát mitológiában mozgó önkifejezés formájába sem. Ugyanakkor mindezek az asszociációk jelen vannak az értelmezés lehetőségei között.

A képek – egyetlen kivételtől eltekintve – nem foglalkoznak az ember vagy az ember által formált táj megjelenítésével, azonban az emberi nézőponttal annál inkább. A Wunderwelt-lightboxok a tájkép történetére és a szemlélő attitűdjére egyaránt reflektálnak. Mitől érzékelünk tájnak egy látványt, és miért látjuk szépnek a kietlen sziklát, a fagyott világot? A zord tájak egyszerre vonzzák a tekintetet és indítják el a nézőben az idegentől való viszolygást, akár csak a Hold felszínét bemutató fotógyűjtemények vagy a sivatagról készült

képek; egyszerre szépek és félelmetesek, ismerősek és idegenek, vonzóak és taszítóak. Ennek a kettősségnek az érzése ugyanúgy a képek technikájában is tettenérhető, hiszen egyszerre keltik bennünk az új és használt, a lenyűgöző és egyszerű, a természetes és mesterséges képzetét.

A csoda abban a pillanatban foszlik szét, amikor a felkapcsoljuk a villanyt, és kihúzzuk a lightboxokat az áramból. A kép így egyszerre siralmasan hétköznapi, elhasznált és fakó. A csoda szertefoszlik, és mi úgy állunk a szobában,

mint Dorothy a leleplezett Óz előtt: a smaragd csak celofán, a szikla csak gyúrt felület, és még a fű sem igazi. A kiállítás mégis többet ad, mint pusztán az illúziót – és hogy ezt még egyszer átéljük, gyorsan le is kapcsoljuk a villanyt.

Jegyzetek

- 1 Mátyási Péter *Ania-filius* című kiállítása az Óbudai Társaskör Galériában, 2016. IX. 7-től.
- 2 Kondor Attila, Mátyási Péter *Rajzolt idő* című kiállítása a Molnár Ani Galériában, 2014. IX. 17. – XI. 21. között.
- 3 Luis Trenker: *Wunderwelt der Alpen: Europas höchstes Gebirge hat viele Gesichter*, Bertelsmann, Stuttgart, 1977.

MÁTYÁSI PÉTER:

Peak I., 2016,
lightbox, 40x30 cm,
a Molnár Ani Galéria jövőtából